

Commentarii Tres in Universam Aristotelis Philosophiam

Commentarius Tertius In Libros De Coelo; De Generatione Et Corruptione;
De Anima; Et Metaphysicam Aristotelis

Crespin, François

Brvxellæ, 1652

Dubium I. An Corpora cœlestia agant in hæc inferiora per influentias.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95375](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95375)

proponitur ut Genes. 1. 50. *suspice cælum & numera stellas si potes & 25. ac 26. multiplicabo semen tuum sicut stellas cæli, & sicut arenam, quæ est in litore maris:* unde errant Astrologi, non nisi mille & viginti duas recensendo; sed turpius Tycho, dum septuaginta tantum numerat, nisi fortè voluerit dicere septuaginta millia & amplius; ergo, &c.

cx1. Adde stellas inerrantes in sex communiter classes distribui. Prima continet stellas quindecim. Secunda 44. Tertia 208. Quarta 474. Quinta 217. Sexta 49. stellæ autem illæ faciunt 12. præcipuas constellationes per Zodiacum juxta sequentes versus distributas:

Signa, Aries, Taurus, Gemini, Cancer, Leo, Virgo.

Libraque, Scorpius, Arcitenens, Capri, Amphora, Pisces. Constellatio autem est certus stellarum numerus effigiem aliquam, vel imaginem alicujus animalis, aut alterius rei repræsentans. Ita P. Telles loco Resol. 2. citato.

RESOLUTIO IV.

cxii. **D**ico 4. quælibet stella firmamenti est sine comparatione major globo terræ; quantum vero præcisè, difficulter dicitur: si

autem quæras, unde distantia magnitudo & situs astrorum colligatur? Resp. varia à Mathematicis adferri. Primo colligitur lunam esse inferiorem sole ex Ecclypsi. Item lunam esse minorem sole; quia nunquam toti orbi totum solem abscondit, sed solum aliquibus ejus partibus: secundo ex umbra, quam projiciunt corpora, colligitur lunam esse minorem terrâ, quia in illius umbra absconditur solem verò esse majorem, quia si esset minor, umbra, quam terra projicit, esset ipsa terrâ major, adeoque totum firmamentum nobis absconderet: si verò æqualis sol esset, umbra etiam terræ protenderetur per modum cylindri in infinitum, cujus utriusque contrarium docet experientia, umbra enim terræ in sycum sive pyramidem definit, & idcirco nulla stella nobis absconditur. Ex tanta vel tanta distantia motus proprii colligitur 3. distantia corporum: quo enim tardius aliquid movetur, eò amplius à nobis distat; hinc luna nostra proxima esse perhibetur, eò quòd celerrimè moveatur: Deinde ex aspectu ad tubum opticum; constat enim illud astrum, quod magis augetur tubi beneficio esse vicinius terræ.

DISPUTATIO VLTIMA.

De Influentiis & Activitate Caelorum in sublunaria.

DUBIUM I.

An Corpora cælestia agant in hac inferiora per influentias.

I. **A**nte Resolutionem Suppono 1. influentiam latè sumi pro quacumque qualitate ad productionem alicujus effectus efficienter concurrente: hic verò strictius accipi pro occulta quadam qualitate materiali à luce distinctâ, quæ variorum effectuum sit productiva, voceturque qualitas virtualis; quia scilicet diversos à se specie producit effectus, & in hoc à calore discrepat, quòd sensu externo non percipitur, nec in suis operationibus impediatur ab occursum corporum opacorum, ut lux, cui, quia corpora opaca resistunt nec se penetrare permittunt, in nostros antipodas, in absentia solis, dominari non licet.

ii. Suppono 2. motum cæli non esse quidem adequatam rationem cur cælum agat, quia motus ut summum est via ad præsentiam localem, ut patet; esse tamen conditionem requisitam ad hoc ut ordinatè influat in sublunaria: si enim omnino quiesceret, ordo universi brevè perverteretur, & præstantissima animalia cito deficerent, vel calore nimio, vel frigore, ob continuatam solis absentiam: unde patet motum cæli esse necessarium ad ordinatam rerum generationem, conservationem, &c. unde sol dicitur esse vita sublunarium & etiâ ipsum cælum; quia applicat causas efficientes successivè diversis universi partibus, licet ipsum met non influat; sicque intelliges Aristotelem, dum multos cælo effectus attribuit.

iii. Suppono 3. ex diversis conjunctionibus astrorum, quas Astrologi aspectus vocant, diversimodè temperari influentias per medium, ut etiam diversos effectus in materia, alioqui eodem

modo disposita, pariant: unde etiam quædam astra suis influentiis alia juvant, quasi sint in virtute cognata; alia impediunt, quæ habent diversas agendi vires; Ratio suppositi manifesta est: si enim singula astra habeant singulas virtutes proprias, illæ se mutuo impediunt, juvant, vel temperabunt, simul concurrente; & quia multam facit ad vim actionis applicatio agentis, temperabitur etiam eorum actio pro diversitate aspectus, id est, conjunctionis illorum astrorum inter se.

RESOLUTIO I.

iv. **D**ico 1. necesse est ponere in cælis virtutes quasdam distinctas à luce & calore, est D. Thomæ 2. de Cælo cap. 7. item quodlibet 6. art. 18. est etiam S. Bonaventuræ in 2. dist. 4. q. penultimâ. Alberti Magni ibidem dist. 15. q. 1. & 2. item Tolet. lib. 2. de Generatione q. 2. concl. 4. Conimb. 2. de Cælo cap. 3. q. 3. art. 2. Rubii ibidem q. 2. contra Picum Mirand. lib. 6. contra Astrologos cap. 50. & 60. & alios, quos sequitur Pereira tom. 1. in Genesim lib. 2. Disput. adversus Astrologos cap. 3. ratione 8. ubi virtutes illas, sive qualitates occultas, immerito vocat novitum inventum & ignorantia Asylum, cum ad eas pro virtute attractiva magnetis & succini, & torpescitiva torpedinis, omnes recurrant.

v. Probatur Resolutio primò Cælum est universale primum alterans, uti clare sequitur ex productione genitorum ex putri, gemmarum, auri, &c. ergo debet virtute continere quatuor primas qualitates; alioqui non posset per se loquendo adjuvare agentia inferiora in illis producendis, sed solum in producendo calore; subsumo: atqui per lucem & calorem, per se non habet vim producendi frigus & humiditatem, ergo, &c. præter lu-

Bb 2 ccm

cem & calorem, debet habere alias virtutes, similia accidentium productivas.

VI. Probatur 2°. quia præter lucem & calorem dantur alii effectus à cælis dependentes, qui à luce & calore produci nequeunt, ergo, danda est alia causa præter illuminativam & calefactivam: consequentia patet ex relatione effectus ad causam: Probatur antecedens; quia astra procreant aurum & alia metalla in visceribus terræ, quod neque calor, neque lux permeat, ut videtur experientia interjecti montis inter me & luculentissimum ignem, notum.

VII. Confirmatur: Astronomorum experientia constat Saturnum frigefacere, lunam humectare, &c. qui effectus non sunt luci aut calori solis proportionati, ut patet, ergo, &c.

VIII. Dices fortè calorem & lucem cœlestem esse diversæ speciei à nostrate, virtualiterque quatuor primas qualitates nostrates continere, ergo, &c.

IX. Respondeo, quod adversarii de nostra Resolutione supra dicunt; illud ipsū esse irrationabile (si non novitum) contra omnem experientiam inventum, quod calor ille frigus nostrum expellat & calorem nostrum intendat, & tamen sit frigoris conservativus & caloris expulsivus uti esse deberet, incredibileque est ad tantam profunditatem terræ, in qua aurum gignitur, solis lucem pertingere, ut diximus, quod fieri deberet.

D V B I V M II.

Vnde oriatur fluxus & refluxus maris.

X. **A**Nte Resolutionem
Suppono 10. mare rectè definiri communem aquarum congregationem, & origi-

nem cæterarum: mareque esse salsum & amarum, (unde fortè mare dictum) experientia constare: sed unde falsedo & amaror, secus quàm in aliis aquis? difficulter dicitur; puto esse ab astris & aquarum marinarum tali receptaculo.

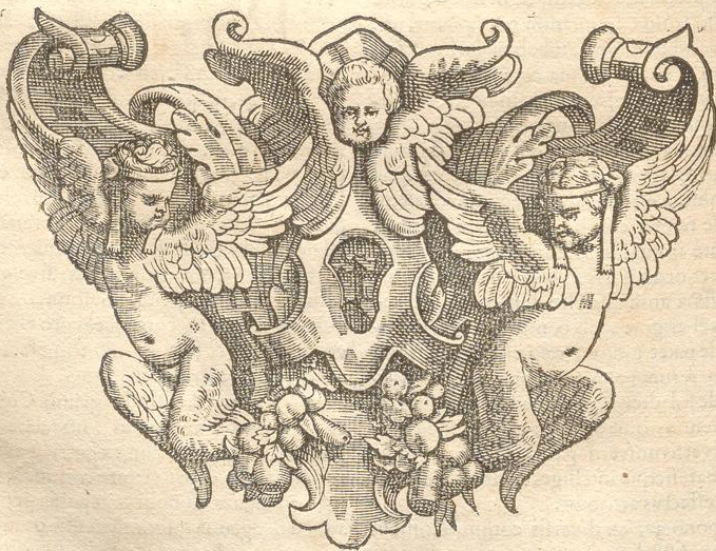
XI. Suppono 2°. fluxum & refluxum maris ab aliis rectè dici æstum, eò quod æstu crescente fluat, decrescendo refluat, idque unà singulis diebus ferè horà seriùs juxta lunæ motum, qui singulis diebus ferè est unà horà seriùs in orizonte: in plenilunio autem æstus est maximus, in interlunio paulò minor, in semilunio mediocris, pro majori, vel minori lunæ à sole distàtia; quia etiam sol multum juvat ad extrahendos spiritus tumefaciētes mare, ut statim patebit. His suppositis, sit

R E S O L U T I O.

XII. **D**Ico causa fluxus & refluxus maris omnino in lunam refundi debet. ita D. Thomas, Albertus Magnus, Alensis, quos sequuntur & citant Conimbricenses: Item Fromondus Meteorum lib. 5. cap. 10. art. 9°.

XIII. Probatur ex eo, quod hic motus maris imitetur periodos motus diurni; uti enim ille quatuor habet principia distinctiva, Orientem, Meridiem, Occidentem, & Mediam noctem; ita fluxus ille spatio 24. horarum fluit semel quasi secutus lunam tendentem ad Meridiem, refluit quasi secutus lunam tendentem ad occidentem; fluit quasi iterum secutus ad mediam noctem, refluit quasi secutus revertentem ad Orientem. Item quod sequatur etiam iste motus aspectus lunæ ad solem; in plenilunio enim fit vehementior, uti & cum luna est in signis aquaticis hiemali tempore, ergo, &c. Probatur consequentia, quia non apparet, cur alioqui esset tanta subordinatio æstus maris ad lunæ cursum, ergo, &c.

Finis Librorum de Cælo.

PHYSICÆ